

Examenul de bacalaureat național 2016

Proba E. d)

Filosofie

Model

Profilul umanist din filiera teoretică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Scrieți pe foaia de examen litera corespunzătoare răspunsului corect, pentru fiecare dintre situațiile de mai jos. Este corectă o singură variantă de răspuns.

1. O persoană care se întreabă dacă viața merită sau nu să fie trăită se confruntă cu problema:
 - a. celei mai bune forme de guvernare
 - b. sensului vieții
 - c. temeiurilor moralității
 - d. naturii cunoașterii
2. În sens strict, întrebarea „Care dintre acțiunile omului sunt morale?” aparține domeniului:
 - a. esteticii
 - b. metafizicii
 - c. eticii
 - d. teoriei cunoașterii
3. Abordarea unor teme/probleme specifice filosofiei morale din perspectiva eticii aplicate presupune, în esență, identificarea:
 - a. principiilor morale care stau la baza unui anumit comportament sau act uman
 - b. aceluia cadru universal și necesar în care orice acțiune, indiferent de conținut, dobândește valoare morală
 - c. implicațiilor morale ale oricărei situații concrete de viață, indiferent de contextul în care se desfășoară acțiunea
 - d. conținutului acțiunii morale, indiferent dacă este vorba despre plăcere, fericire sau cunoaștere
4. Ca tip de libertate social-politică, *libertatea negativă* diferă de cea pozitivă prin faptul că presupune:
 - a. capacitatea de a ne realiza efectiv scopurile pe care ni le propunem, fără a încălca legile
 - b. implicarea în acțiuni dăunătoare altor oameni sau ordinii social-politice
 - c. implicarea neîngrădită în orice fel de acțiuni colective
 - d. absența constrângerilor arbitrare, nejustificate (impuse de alți oameni sau de regimul politic)
5. În mod frecvent, asumarea responsabilității social-politice poate însemna:
 - a. încălcarea legilor care nu te avantajează
 - b. denunțarea opozanților unui regim totalitar
 - c. respectarea legilor în vigoare într-un stat de drept
 - d. acceptarea mitei ori a altor foloase necuvenite
6. Întrucât presupun implicarea statului pentru realizarea lor, drepturile socio-economice ale omului sunt considerate a fi drepturi:
 - a. pozitive
 - b. naturale
 - c. negative
 - d. inalienabile
7. R. Descartes consideră că ideile care se impun spiritului nostru în mod clar și distinct sunt:
 - a. false
 - b. adevărate
 - c. înșelătoare
 - d. incerte

8. Din perspectiva teoriei adevărului corespondență, o propoziție precum „*Pisica vecinilor a prins un șoarece.*” este adevărată dacă și numai dacă:
- are urmări benefice pentru viața noastră
 - este în concordanță cu alte propoziții deja acceptate ca adevărate
 - întrunește consensul tuturor cercetătorilor competenți
 - faptele stau în realitate exact așa cum sunt ele descrise în propoziție
9. Deși J. S. Mill este adeptul unei concepții etice de factură hedonistă, teoria sa morală nu este una rudimentară, întrucât filosoful britanic:
- propune un principiu al egalității calitative a valorilor
 - pretinde că fericirea, înțeleasă ca activitate conformă cu virtutea, rezidă în acțiunile în care păstrăm *justa măsură*
 - admite, în afara deosebirilor cantitative, și diferențierea calitativă a plăcerilor, proclamând superioritatea plăcerilor spirituale
 - admite că ideal (și, totodată, moral) ar fi să avem o viață lipsită de durere și bogată în plăceri, indiferent dacă acestea sunt plăceri nobile sau plăceri vulgare
10. Guvernul unui stat democratic trebuie să intervină, prin politicile publice pe care le adoptă în sectorul respectiv, pentru asigurarea dreptului la:
- opinie liber exprimată
 - educație gratuită
 - viață îndelungată
 - proprietate privată

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Analizați succint, din perspectivă filosofică, problematica *raportului dintre filosofie și viață*, având în vedere următoarele repere:

- numirea unui filosof care, în scrierile sale, a făcut referiri la problematica *raportului dintre filosofie și viață*; **4 puncte**
- precizarea unei teze/perspective filosofice despre *raportul dintre filosofie și viață*; **4 puncte**
- prezentarea tezei/perspectivei filosofice precizate; **6 puncte**
- ilustrarea tezei/perspectivei filosofice pe care ați prezentat-o, printr-un exemplu concret de situație din societatea contemporană; **6 puncte**
- formularea unei obiecții la adresa tezei/perspectivei filosofice pe care ați prezentat-o; **6 puncte**
- menționarea unei relații existente între termenii *filosofie și iubire de înțelepciune*. **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Citiți, cu atenție, textul de mai jos:

(...) *într-adevăr, eroarea nu este doar o negație, ci o privație, adică lipsa unei cunoștințe anumite ce ar trebui, într-o privință, să se afle în mine (...). Apoi, întorcându-mă mai mult către mine și cercetând ce sunt greșelile mele (care singure dovedesc o anumită nedesăvârșire în mine) bag de seamă că ele atârnă de două principii întâlnite la un loc, anume de facultatea de a cunoaște, care e în mine, și de facultatea de alegere, ori libertatea arbitriului, cu alte cuvinte de intelect și totodată de voință (...).*
(R. Descartes, *Meditații despre filosofia primă*)

Răspundeți următoarelor cerințe:

1. Menționați, pe baza textului dat, două caracteristici ale erorii. **4 puncte**
 2. Evidențiați, în aproximativ o jumătate de pagină, o corelație existentă între termenii *intelect și voință*. **10 puncte**
 3. Formulați un punct de vedere personal referitor la actualitatea perspectivei filosofice prezentată în textul dat. **6 puncte**
- B. Extremele teoriilor politice sunt etatismul și anarhismul.
1. Menționați trei trăsături doctrinare specifice etatismului. **6 puncte**
 2. Ilustrați, printr-un exemplu concret, relația existentă între stat și cetățean, din perspectiva etatismului. **4 puncte**